

París i el Príncep del món

Com cada dissabte, l'Anna va arribar a les nou. Va entrar amb un pastís de maduixes a la mà, i amb aquell somriure a la cara que només tenen les velles fadrines. Des de quan havíem instituït aquells sopars? Suposo que des de la mort del meu marit, o una mica després, quan els meus dos últims fills van deixar la casa i el poble per anar a treballar a la ciutat. De cop, la soledat es va fer una de les meves amigues: em vaig acostumar a les cambres buides, als sons de la casa que no significaven res, al plor sobtat que m'envaïa de matinada, a sentir-me mirada pels ulls de les fotografies, a menjar sola, a parlar sola, a viure sola i a esperar. Vaig buscar-me ocupacions que em mantinguessin distreta: els meus gats, el jardí i les roses, la casa enorme, llegir, els sopars de dissabte amb l'Anna i una vella pel·lícula, el club de bridge dels diumenges a la tarda..., i el meu do de somiar. L'Anna em deia que m'estava convertint en una llunàtica.

—Necessites sortir, distreure't, fer un viatge. Et passes el dia parlant sola. Acabaràs boja. Vols que anem de viatge? A on et ve de gust anar? A París? A Roma?

Anar de viatge? Com? Jo no tenia diners, vivia dels pocs estalvis del meu marit i dels diners que el meu fill gran, l'únic a qui li anaven bé les coses, tenia l'amabilitat d'enviar-me. I ella, on podia anar amb una paga de mestra d'escola retirada? A París? A Roma?

—Sí, anem de viatge! —vaig dir—. Ara mateix vaig a fer les maletes. Tu encarrega't dels bitllets. M'agradaria anar a Venècia. Venècia...: el Palazzo Ducale, el Ponte dei Sospiri, el Rialto..., i aquell cafè, com es deia, el Quadri, a la Piazza San Marco, i escoltar La traviata a La Fenice, ah...

—No podem anar enlloc —deia l'Anna després de veure'm a la cara el somieig—, només som dues pobres velles guillades. Talla'm un tros de pastís. Saps quina pel·lícula et porto? Vacances a Roma! Amb Audrey Hepburn i Gregory Peck!

Però uns dies després, fent voltes pel supermercat, vaig agafar un paquet de cafè. Era un petit paquet de descafeïnat de quart de quilo, vermell i compacte. Hi deia: «Participa en el sorteig per a dues persones d'un viatge a París». El vaig comprar i vaig omplir la butlleta. Abans de tirar-la a la bústia vaig passar per casa de l'Anna:

—No siguis ingènua —em va dir—. Aquestes coses no toquen mai —però de cop les arrugues se li van alegrar—. Podria ser que ens toqués? París! M'agradaria tant anar de viatge!

Aquell dissabte l'Anna no va portar cap pastís. Va entrar amb una bossa gran, de plàstic, agafada al braç, i va començar a buidar-ne el contingut sobre el marbre. Eren dotze paquets de cafè. En tindríem per a una bona temporada.

—Sé una recepta de pastís de cafè. Em surt sempre deliciós. Porta la farina, la llet condensada i el sucre en pols. Tu comença a batre les clares. Tenim mantega? Parlant de mantega... saps quina pel·lícula porto per aquesta vetllada? L'últim tango a París!

Mentre a la pantalla Marlon Brando untava de mantega el cul de Maria Schneider, nosaltres omplíem les butlletes. París. París... Per mi París era, feia quaranta anys, aquell petit hotel de la Rue d'Orsel, a Montmartre, com es deia, Bellevue, només de dir-ho ho reveig tot, Bellevue, aquell petit hotel acollidor tan a prop del Sacré Coeur, Bellevue, aquella habitació doble amb el llit grunyidor i la finestra sobre les teulades verdes de molsa llustrosa i els coloms a l'ampit. París era passejar per Montmartre amb les cames adolorides de tant fer l'amor, de la mà del meu marit, i el Marais, i els Champs Elysées, Bellevue, dinar al Quai de la Tournelle, a la Closerie des Lilas, amb aquell somriure a la cara dels noucasats, un somriure innocent i idiota, ridículament encantador i a l'aguait de tot el que et pot oferir la meravella, passejar per la vora del Sena, el Petit Pont un dia càlid de sol daurat i desidiós, i les voreres plenes de turistes tafanejant a les petites parades de pintura i llibres, bocabadats davant l'enorme catedral de la vorera oposada. Tot és promesa, invitació i goig, un sentit que es manifesta amb indicis a través de les petites coses: un tros de croissant, un glop de vi, l'olor d'un ram de camèlies, la remor del vent als castanyers. Fa quaranta anys i sembla aquí, ara. Sí, el temps passa com passa una tarda, com passa un dia, com passa un mes passa un any i dos i tres i quaranta i a mi em feien

mal les cames de tant fer l'amor i al meu costat el meu marit tan alt i ben plantat que a mi se m'accelerava el cor només de veure-li les mans, el coll, aquells ulls que semblaven pedres, tan durs, decidits, marrons com la xocolata, sentir-li les mans envoltant-me la cintura, les espatlles, les meves mans dins les seves mans, i jo amb aquell vestit de setí blau, encara el trobaria a les golfes, arnat i rígid, amb aquelles sabates tan maques, vermelles, de punta rodona, que em destrossaven els peus. I la seva veu dient-me «et desitjo, anem a l'hotel a fer l'amor» i París era passejar i fer l'amor i de nit veure la lluna sobre les teulades. Però París era sobretot aquell home vestit de vermell.

—De què rius? —em pregunta l'Anna.

Jo ric i penso: «París». Tornaria a París? Tornaria a passejar pels jardins de Luxemburg? Tornaria a veure aquell sol de París, aquell sol de llum bruta i apàtica, sobre els ponts del Sena? Tornaria a trobar el meu marit després de perdre'm pel Boulevard Saint-Germain, com havia passat aquell dia, perquè jo m'havia distret mirant no sé quin aparador? París era feia quaranta anys, era un lloc de feia quaranta anys, era una marca sobre un mapa abolit i irrecuperable. París era un home vestit de vermell.

—I ara, per què plores? —em pregunta l'Anna.

Ploro, però no són llàgrimes de dolor, perquè res em desconsola ni turmenta, només són marques, rastres fràgils d'un temps anul·lat que segueix desplomant-se i que m'aflora als ulls en marques líquides. Aquella nit l'Anna va quedar-se a dormir, perquè no consentia a deixar-me sola. Es pensava que em trobava malament, quan la veritat és que feia molt temps que no em sentia tan feliç, o més que feliç, en un estat lliure, en un èxtasi quiet i palpitant. Havia caigut dins aquell somieig absolut: ja em sentia fora de la meva vida, assistia al meu passat com qui veu uns actors en un teatre, tot era observar-me i sentir-me existir a través d'imatges, desdoblada, espectadora i actriu al mateix temps.

—Et passa res? —em demana l'Anna. Però a mi no em passa res: o més aviat em comença a passar tot, perquè tot i jo hem esdevingut la mateixa cosa. I així miro l'Anna a la cara i en segueixo les arrugues del seu rostre afectuós: cada una d'elles marca un temps viscut entorn d'uns ulls transparents i fluixos com aigua estancada.

Li miro les galtes músties, els llavis ressecs, les dents impol·lutes i acuradament blanques: i a través de tot això sento i veig la seva vida com si n'hagués assumit el record.

Des de quan tenia aquest do?

Em recordo d'aquella nit a París. La nit era calorosa, l'ambient carregava un aire humit i viscos. El meu marit s'havia adormit de seguida, esgotat després d'un dia de museus i jardins i fer l'amor, mentre jo em mirava la caiguda del dia a través de la finestra. El cel era morat, als núvols hi havia una espècie de porpra pàl·lida i bruta. Jo em sentia surar, vigorosa i fresca com un lliri. Vaig guaitar per la finestra. Sobre les teulades s'escampava la darrera llum. A l'altra banda del carrer hi vaig veure un home. Em va atreure perquè vestia de vermell, i perquè s'estava immòbil recolzat a un fanal, fumant un cigarret, amb les cames encreuades, mentre el dia s'esmicolava i tot s'anava envaint d'unes ombres lleugeres. La ciutat anava cobrint-se d'un vel blavós. L'home portava bastó i es va adonar que el mirava. Es va treure el barret, un copalta vermell, i em va fer una petita reverència. Torbada i divertida vaig assentir, lleument, alhora que ficava el cap dins l'habitació i tancava els vidres. Vaig dutxar-me però continuava nerviosa i gens cansada, mentre que el meu marit roncava allargat al llit, amb els braços estesos com un nadó. Li vaig acariciar el pit i va fer un ronc i va girar-se d'esquena. Vaig guaitar per la finestra: ja era ben fosc i el cel em va fer pensar en una dona que es pintés els llavis de color de coure. Vaig vestir-me de nou i vaig sortir a passejar.

Vaig caminar per la Rue des Trois Frères fins a arribar al Sacré Coeur. Allà em vaig asseure a les escalinates. Molta gent passejava alegre i distreta. Feia una nit meravellosa: l'aire tebi feia olor de gespa tallada i perfum. Vaig veure l'home vestit de vermell a l'altra banda del carrer, assegut rere els vidres d'un petit cafè atapeït de gent. Em va semblar que em mirava. Des d'on jo estava vaig veure com sortia i es perdia rere una cantonada. Era alt i prim i portava bigoti, li vaig veure la cara molt blanca i els ulls lluminosos. Em vaig aixecar i vaig seguir passejant, sense voler-me adonar que el perseguia.

El següent dissabte l'Anna va portar un pastís de cireres amb canyella. No parava de somriure'm perquè es pensava que així m'incitava a ser feliç.

—Saps quina pel·lícula et porto? No ho endevines? Un americà a París!

A la pantalla, Gene Kelly i Leslie Caron ballaven sota els ponts. Però jo m'havia abismat, seguint un home vestit de vermell pels carrerons de París mentre el meu marit dormia a l'habitació de l'hotel Bellevue. Vaig arribar a la Place du Tertre. Encara estava plena de petites parades de pintura, totes unides sota el mateix envelat. Hi havia tanta gent que el vaig perdre, però distreta vaig continuar passejant, admirant la petita plaça i de quina manera tot anava fent-se irreal sota la llum daurada dels fanals i del brancam dels arbres. Els restaurants i les cafeteries tenien taules a fora, totes plenes de gent. Vaig veure l'home de vermell sortint d'un cafè, parar-se per encendre un cigarret i perdre's entre la gentada. El vaig seguir, divertida, deixant-me portar, fins que va arribar al Moulin de la Galette. Però allà, de cop es va fer fonedís, com si s'hagués dissolt entre la multitud entusiasmada. Perquè pertot se sentien riures i converses festives. Admirava les aspes del molí, il·luminades, i les parelles que entraven i sortien del ball, besant-se, agafades del braç, quan vaig sentir rere meu:

—Que potser em segueix, senyoreta?

Em vaig girar, alterada, i el vaig veure. Era realment molt alt i prim, a més tenia la cara molt blanca. Semblava gairebé malalt. Però no deixava de somriure, un gest de segura satisfacció als llavis fins i blavosos, amb aquell bigoti petit i graciós, acurat i negre. Tenia els ulls d'un verd brillant, gairebé hipnòtic, dels quals era difícil deseixir-se. Portava a la mà el bastó i el barret. I vestia un impol·lut i vistós frac vermell que relluïa.

Vaig girar-me i vaig posar-me a caminar. Però de sobte el vaig trobar davant meu.

—Em seguia? —em va dir i vaig esquivar-lo—. No em temi, senyoreta. No escapi de mi, sisplau. Em seguia? Sap com m'anomenen els meus seguidors? Abans m'ha saludat des de la finestra, recorda? —de sobte m'havia tornat a aparèixer davant—. No em tingui por, senyoreta: no hi ha criatura més inofensiva que el Diable.

Em vaig posar a riure. De seguida em van venir ganes de tornar a l'hotel, despertar el meu marit i dir-li: «Acabo de conèixer el Diable».

—Si vol tornar a l'hotel jo l'acompanyo —em va dir ell—. Perquè em temo que a hores d'ara es perdria.

Vaig mirar aquell carrer i el vaig veure desert. Sense adonar-me semblava que m'havia ficat en algun carreró sense sortida. De sobte havien deixat de sentir-se rialles i bauxa. Em vaig trobar lluny de qualsevol cantonada. En aquell carrer estret les cases eren baixes i fosques. L'home s'estava davant meu, mirant-me des d'una benèvola ironia.

—No es posi nerviosa, si vol l'acompanyo a l'hotel.

Em va semblar realment incapaç de fer-me mal, tan prim i pàl·lid que semblava fins i tot dèbil. I aquells trets i ulls, que no podien pertànyer a ningú malvat.

—Conec un bar encantador, aquí, molt a prop, abans de tornar a l'hotel podríem beure una copeta d'absenta.

—Tens son? —em demana l'Anna. I jo li dic:

—Una copeta d'absenta? Qui es pensa que sóc?

—Sé ben bé qui és vostè, no es preocupi. Com podria no saber-ho? —em va dir ell, amb els ulls alegres—. Segueixi'm. Segueixi'm. Tenim tota la nit.

Va començar a caminar davant meu. A cada pas es recolzava al bastó, com si temés delatar una lleu coixesa. Temia quedar-me sola en aquell carreró, així que li vaig anar al darrere. Ens vam trobar davant un petit cafetó pobrament il·luminat. Des de fora se sentia música de pianola. Em va dir:

—Faci el favor d'acompanyar-me.

—Et trobes bé? De què rius? —em diu l'Anna.

I li vaig anar al darrere. No hagués sabut dir què era que m'atreia d'ell, però em sentia totalment magnetitzada. Com si no pogués fer altra cosa que seguir-lo. Em vaig oblidar del meu marit i vaig entrar en aquell cafè. L'ambient estava carregat de fum, totes les taules estaven ocupades per gent equívoca, rostres desdibuixats i tèrbols amb copes de colors vius a les mans, pertot soroll de complicades

converses, sobre un escenari minúscul la pianola sonava, i un violinista que s'hi recolzava elegant i cec acompanyava la melodia amb l'oscil·lació còmica del seu balanceig. Em va portar a un reservat i em va fer una reverència, convidant-me a asseure'm en primer lloc. El seu somriure em va semblar capaç d'enamorar les pedres. Vaig estar a punt de girar cua i anar cap a la sortida, però quan vaig girar-me vaig topar amb el somriure del cec, esdentegat i negre, i vaig espantar-me. Vaig asseure'm i ell va fer-ho vora meu. Va picar els dits i va apropar-se un cambrer, un noi jove, amb davantal, de pell també molt blanca i mirada de tísic.

—Dues copes d'absenta —va demanar.

—T'acompanyo al llit? Sembles cansada. Et trobes bé? Vols un altre tall de pastís? Vols que em quedi a dormir? —em demana l'Anna.

—Recordo quan vaig portar Van Gogh aquí per primera vegada —va dir ell—. El vaig trobar furiós i maleint, vagant per un d'aquests carrers. Havia discutit amb no sé quin pintor o galerista. S'alimentava bàsicament de cafè i vi i sempre feia olor d'essència de trementina. Anava vestit de qualsevol manera. Els seus ulls, senyoreta, tenien una llum excepcional, una llum trèmula, nerviosa, idèntica a la llum del darrer sol que veuran els homes abans que el món es defaci. Això va saber posar-ho als seus quadres. Aquella nit el vaig portar aquí i vam estar parlant fins a l'albada. Després el vaig acompanyar a casa, vam agafar les pintures i el cavallet i vam pujar fins a un turonet proper: allà li vaig veure pintar una gran obra. Era impacient, vigorós, exaltat...

—Per què em pren el pèl? Vostè i Van Gogh? Fa més de cinquanta anys que Van Gogh és mort, i vostè no aparenta tenir-ne ni una trentena. Què pretén, robar-me? Li adverteixo que quasi no porto diners. Faci'm el favor de portar-me a un lloc conegut. Hauria de tornar a l'hotel. A més sóc una dona casada.

—Va, et porto al llit —em diu l'Anna.

—Ja sé que és casada. Però a mi això no m'interessa. El que vull és parlar amb vostè. Et puc dir de tu? Només vull parlar-te.

—I de què vol parlar-me? De què vols parlar-me?

—Quantes vegades has somiat en mi? —va dir ell—. Quantes vegades no has imaginat una gran aventura? O deixar-ho tot i esdevenir realment lliure. No has desitjat mai un amant insaciable i poderós? No has fantasiejat mai amb la vida eterna? No m'ho neguis, és inútil negar-me el que sé. Jo sóc aquesta força que et pot alliberar de la vulgaritat tremolosa d'una vida mortal. Sóc la serp, el diable, el somni, la música, la llum de la lluna, tota forma de veritat que es manifesta a través de seduccions, aparences, ficcions o paradoxes. Sóc etern com l'Univers sencer: encarno el no-res final de totes les coses. Sé de què parlo, creu-me, senyoreta, sé de què parlo. Tinc les meves prerrogatives i atributs. Al final tot és fosc i oblit, vanitat calmada, un núvol de pols. Sí, algú havia de regnar dins les tenebres, algú havia de comprometre's amb el mal i donar-li una cara que poder maleir. La candidesa dels homes necessita culpables: i jo ho sóc, evidentment, però la meua culpa és innocent, com l'atzar, que és un dels noms que em donen els ingenus. Els altres són l'Acusador, l'Enemic, el Temptador, el Maligne, el Pare de les mentides, la Serp o el Príncep del món.

—Molt bé, tapa't. I ara dorm. Sembles tan cansada —em diu l'Anna.

—Et penses que m'enganyaràs tan fàcilment? Realment tot el que dius és divertit, no puc negar-ho. Però jo no crec en el Diable.

—I en Déu? Creus en Déu? Sé que participes dels rituals, sé que visites les esglésies. Per què hauries de creure en ell i no en mi? Jo sóc el revés de la fosca que necessita la seva llum per existir. Negar-me és una de les formes de negar-lo. Però en el fons som igualment dèbils o nuls. El nostre poder ha estat sempre massa valorat. Ajuntar i separar, sí, ajuntar i separar, això és tot el que fem des de l'inici dels temps. Ell ajunta i jo separo. T'agrada l'absenta?

—És un beuratge fastigós —vaig dir jo després de tastar-ne unes gotes—. Bé. Ha estat un plaer. Ha arribat l'hora d'anar-me'n.

—No tenim pressa. Tenim tot el temps, tot, fixa't en el rellotge —em va assenyalar un rellotge de pèndol, parat a la mitjanit en punt en un racó del cafè—. No siguis desconfiada, en el fons m'has estat esperant tota la vida.

Aquella setmana la vaig passar mirant fotos. A vegades m'assaltaven els records i no podia fer res més que regirar calaixos, buscar qualsevol cosa que em remetés al passat. Mirant les imatges em demanava si havia tingut una vida feliç. Què havia estat per mi la felicitat? Em veia amb els nens, amb el meu marit, celebrant cada un dels aniversaris, any rere any veient com tot anava canviant, els nens creixent i jo fent-me vella entre les parets d'aquesta casa: ells fent-se grans i jo arrugant-me, empetitint. La meva vida havien estat ells, ells eren la prova de què jo havia viscut.

—Quina vida t'espera? —em va dir—. Saps el que jo et puc oferir? Al meu costat no seràs desgraciada ni feliç, això són categories petites, perquè saltaràs sobre l'esquifida condició de qualsevol mortal. Per què conformar-se amb una vida minvada? La vida eterna? Digues-li com vulguis: conec les teves inquietuds, he assaborit cada alè dels teus sospirs, sé de l'àvida lleugeresa de tots els teus capricis. La teva feina serà la meva: temptar, moure el desig fins a l'inassolible, agitar la vida, activar els impulsos... Sé que per tu no hi ha altre afany que la passió. Des que t'he vist que he sabut que la vida t'era petita. Se't veu als ulls, se't veu al somriure que no pots deixar d'oferir-me. Estàs feta d'alguna cosa més gran i viva que els artistes, aquestes criatures que també se'ns assemblen, però que viuen capficades en aspiracions irrisionables: per tu la teva vida és la teva obra d'art.

La seva parla m'atordia. A mesura que l'escoltava em sentia embriagar. Com podia ser que em deixés enganyar per aquell comediant? Però sentir-lo parlar, deixant-me enredar, era tan agradable... Era tan bell, i tenia aquells ulls tan incitadors, i aquella boca irresistible: em tenia fascinada i confosa. Quantes dones hauria seduït amb aquella arenga? L'absenta m'estava pujant al cap. Sentia el cos lleuger i un caliu al pit, em van venir ganes de ballar nua. A mesura que ell em parlava m'envaïa el desig de fer-li l'amor. Aquell bergant em parlava de Balzac, de Picasso i de Hemingway com d'amics íntims, però jo ja havia deixat d'escoltar-lo i només el mirava. M'havia oblidat del meu marit, per mi ara només existia aquella nit i aquell home tan bell que es feia passar pel Diable.

—Com va? —em diu l'Anna per telèfon alguns dies després—. Bé? Vinc cap a casa teva. Tinc una sorpresa!

Vam sortir del cafè agafats de la mà. El vaig besar a cada cantonada. Tenia una boca gran i deliciosa, amb un gust estrany de cendra i licor. Li vaig treure el barret i vaig posar-me'l. El vaig seguir fins a un edifici atrotinat. Vam pujar per una escala tenebrosa, besant-nos a cada replà, fins que vam arribar a davant d'una petita porta: era una golfa, estreta i baixa, per entrar-hi ell es va haver d'inclinar. Va encendre alguns ciris i vaig veure tot el que hi havia: només un vell armari, una taula baixa i plena de papers i llibres, una cadira tronada, un llit desfet i les parets plenes de pintures.

—Reconeixes els estils? —em va dir quan va veure que me les mirava—. Fixa't en les signatures: aquestes nenes de Renoir, aquestes ballarines de Toulouse-Lautrec, aquesta aigua i aquests nenúfars de Monet... —m'anava dient a mesura que em besava el coll i em desfeia el vestit.

Mai més no vaig tornar a fer l'amor de la mateixa manera. Quan vaig voler adonar-me'n ja era de dia. Per les escletxes dels finestrons entraven els talls polsosos de la primera llum. El Diable, aquell home tan bell, dormia al meu costat, nu, despentinat, tan prim que se li podien comptar les costelles i tan plàcidament adormit que semblava mort.

L'Anna, aquell dia, va entrar a casa amb un pastís enorme.

—Ho hem de celebrar! —va dir.

Em vaig passejar per l'habitació. Vaig regirar els seus papers i llibres, escrits en moltes llengües distintes i tots subratllats. Vaig obrir una Bíblia i vaig veure destacada una frase: «I va ser llançat fora el gran drac, la serp antiga, que s'anomena Diable o Satanàs i que enganya el món sencer; va ser llançat a la terra i els seus àngels van ser llançats amb ell...» Em vaig tornar a mirar els quadres fins que em vaig descobrir reflectida en un mirall. Em vaig veure nua i em vaig espantar. De sobte em va envair una vergonya bruta, em vaig sentir vil i menyspreable i vaig començar a plorar. Vaig agafar la roba i vaig vestir-me sense fer soroll, vaig sortir sense ni mirar-lo i vaig baixar les escales. Quan vaig ser al carrer em vaig posar a córrer i no em vaig aturar fins que vaig arribar a un carrer conegut. Llavors em vaig encaminar a l'hotel i vaig pujar a la meva cambra.

El pastís de l'Anna era realment enorme: un tortell inflat de xocolata amb formatge, caramel i fruita. Ella no parava de somriure:

—No endevines què celebrem? —em diu, component amb felicitat les seves arrugues.

Vaig obrir la porta: el meu marit encara dormia. Vaig anar al lavabo i em vaig despullar, vaig omplir la banyera i m'hi vaig ficar a dintre. Tot el cos em feia una olor amarga, com de sofre o de fum. Em vaig ensabonar i fregar tan fort que la pell se'm va envermellar. El meu marit em va sorprendre quan m'eixugava. Aquell era el darrer dia del nostre viatge, aquella mateixa nit vam agafar l'avió i vam tornar cap a casa.

—No endevines què celebrem? —em repeteix l'Anna, gairebé a punt de plorar—. No? No? Sí, sí, ens ha tocat el viatge!

La meva vida es va centrar en la casa i els fills. El meu marit viatjava per motius de feina uns quants cops l'any, però jo havia de quedar-me a casa, a tenir cura de tot. Durant tota la meva vida he pujat de nit a les golfes a plorar. Sempre em dominava la tristor les nits de lluna plena. I només molts anys després vaig tornar a viatjar, quan el meu marit em va portar a Venècia: el Palazzo Ducale, el Ponte dei Sospiri, el Rialto...

Dues setmanes després, l'Anna i jo vam partir cap a París. Teníem la reserva en un pretensió hotel de la Rue de Lille, no gaire lluny de l'avinguda dels Champs Elysées. Ens passàvem el dia passejant, agafades de bracet, com dues col·legiales. L'Anna estava tan entusiasmada que no deixava de parlotejar, comentant-ho tot, embriagada, com si no s'ho pogués acabar de creure: entrava a totes les pastisseries i ho volia tastar tot: el gâteau battu, el pastís de taronja... París, després de quaranta anys, em semblava idèntic, tot i que alguna cosa, important però indefinible, havia canviat als meus ulls. Un matí vam anar a Montmartre i ens vam fer retratar per un pintor de la Place du Tertre.

L'última nit, em vaig apropar sola al Pont des Arts. Feia un vespre serè i tebi i la lluna, plena i blanca com una coca ensucrada, es reflectia i semblava fondre's sobre l'aigua del Sena. Sota el pont va passar un d'aquells bateaux mouches. Els fanals deixaven anar una llum bromosa i lívida. Em sentia tan plàcidament acomplerta que

em va semblar un bon moment per morir. Pesadament, ajudant-me d'un fanal, em vaig enfilem a la barana i vaig passar a l'altra banda. Només havia de deixar-me anar i tot hauria acabat. L'aigua corria, sinuosa i obscura. Vaig soltar la barana i, inclinant-me cap avant, vaig sentir com el meu cos s'anava precipitant cap a les aigües.

Unes mans fermes i ossudes em van agafar per les espatlles i em van estirar cap enrere. Vaig sentir com m'agafaven per sota els braços i m'aixecaven i em deixaven lleugera sobre el pont. Vaig girar-me i el vaig veure: tan pàl·lid, amb el copalta, el frac vermell i aquell somriure captivador i exacte. Els ulls li refulgien tal com jo els recordava: intensos i fondos i espurnejants. Em va oferir el braç i li vaig agafar. Vam caminar lentament, en silenci, assaborint la ciutat i la nit, cap a l'hotel. Abans de deixar-me em va dir:

—Recorda que encara et queda tota la vida.

Em va fer un petó al front i va desaparèixer. Dins l'ascensor vaig començar a sentir-me vivificada. Vaig entrar a l'habitació i vaig veure com el meu marit dormia, allargat al llit, tal com l'havia deixat aquella nit, amb els braços estesos com un nadó. Em vaig girar i em vaig veure reflectida en el mirall de l'armari: les arrugues havien desaparegut i tornava a ser jove.

Rere les finestres, indecís i daurat, començava un nou dia.